

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projektowanie uniwersalnej kultury - dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 1 Przedsięwzięcie szkoleniowe

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury

Dokument służy wypracowaniu strategii wdrażania dostępności w instytucji kultury. Wskazuje najważniejsze zagadnienia i obszary, które muszą być wzięte pod uwagę w sytuacji tworzenia planu inicjowania i rozwijania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury.

Regulamin zadania 1 w projekcie „Projektowanie uniwersalnej kultury – dostępność w instytucjach kultury”, definiuje Strategię wdrożenia modelu dostępności jako – dokument opisujący sposób wdrożenia modelu dostępności, uwzględniający m.in. cele i harmonogram działań, dobór narzędzi niezbędnych do tworzenia oferty kulturalnej z partycypacyjnym udziałem grupy docelowej, opis zasad komunikacji z grupą docelową oraz interesariuszami działań IK, sposobu identyfikacji potrzeb i doboru środków ich zaspokajania, identyfikację ryzyk, sposoby weryfikacji sukcesu oraz niezbędne zasoby.

Tworzenie strategii ma być Wynikiem ciągu szkoleń i sesji tutorskich oraz pracy nad autodiagnozą, które są zaproponowane każdej instytucji kultury włączonej w to działanie.

Opracowywanie strategii jest pomyślane jako proces, w który należy zaangażować jak najwięcej pracowników i pracownic każdej instytucji. Punktem wyjścia do tworzenia strategii jest obecna, zidentyfikowana w całym spektrum działań projektowych sytuacja instytucji kultury. W oparciu o ten stan proponujemy stworzyć strategię w dwóch wymiarach – planu krótkoterminowego i długoterminowego. Spojrzenie na instytucję w tych dwóch wymiarach pozwoli, naszym zdaniem, najlepiej przygotować się do wdrażania zmian systematycznych, efektywnych i odpowiadających rzeczywistym możliwościom instytucji kultury. Pozwoli też odpowiedzieć na oczekiwania odbiorców ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza osób z niepełnosprawnością i osób starszych.

Dokument wskazuje elementy, które można wziąć pod uwagę przy budowaniu strategii wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury. Poszczególne punkty/obszary mogą zostać dowolnie rozszerzone według uznania instytucji kultury, uwspólnione z procedurami wewnętrznymi instytucji lub dostosowane do już istniejących dokumentów.

Stan obecny

Rodzaj instytucji kultury, zespół i podejmowane działania

Wypełniając ten punkt można skorzystać z opublikowanego na stronie www instytucji, a wymaganego przez Ustawę o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, opisu działań podejmowanych przez IK. **Limit słów:** maksymalnie 500.

W tej części proszę uwzględnić zwłaszcza:

1. Nazwę, rodzaj instytucji kultury i założenia programowe.

Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem

Muzeum jako instytucja kultury zajmuje się przede wszystkim gromadzeniem zbiorów, zabezpieczaniem ich i upowszechnianiem w formie publikacji i wystaw, którym towarzyszą programy edukacyjne. Muzeum zajmuje się przede wszystkim tematyką związaną z regionem Podhala, Spisza i Orawy. Gromadzi kolekcje przyrodnicze, etnograficzne, sztuki i historyczne. Ukierunkowanie na region zawęża obszar tematyczny, ale różnorodność zasobów pozwala docierać do różnych grup odbiorców i propagować dziedzictwo kulturowe, które niejednokrotnie oddziaływało i oddziałuje szerzej niż tylko w obszarze Zakopanego czy Podhala.

2. Zespół, kompetencje pracowników i pracownic.

Zespół Muzeum Tatrzańskiego tworzą 104 osoby o różnych kompetencjach zawodowych. Gromadzeniem i udostępnianiem zbiorów zajmują się osoby z wykształceniem przyrodniczym, historyczno-sztucznym, etnograficznym oraz historycznym. Osobną grupę stanowią pracowniczki i pracownicy, którzy zajmują się kwestiami administracyjno-księgowymi. Dużą grupę stanowią opiekunki i opiekunowie ekspozycji, którzy pozostają w bezpośrednim kontakcie ze zwiedzającymi.

3. Działania będące w stałej ofercie instytucji oraz działania nietypowe, podjęte na przykład w ostatnim roku działalności.

W stałej ofercie naszej instytucji znajdują się wystawy zarówno sztuki, jak też i przyrodnicze oraz etnograficzne, którym towarzyszą wydarzenia o charakterze popularyzatorskim – wykłady, koncerty, warsztaty, oprowadzania, działania artystyczne. Dział edukacyjny prowadzi również lekcje muzealne dostępne niezależnie od aktualnego programu wystawienniczego. Oferta skierowana jest do dzieci, ale też osób dorosłych. Regularnie współpracujemy z Podhalańskim Uniwersytetem III Wieku, dla którego realizujemy zamówione przez nich zajęcia, ale także zdarza nam się włączać jego członkinie i członków w działania artystyczne realizowane w ramach programu. W

bieżącym roku zorganizowaliśmy również plener artystyczny dla artystów głuchych, którego efektem będzie wystawa czasowa w jednej z naszych filii.

4. Współpracę ze środowiskami, organizacjami i podmiotami lokalnymi, nie tylko związanymi z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi.
Regularnie współpracujemy z Podhalańskim Uniwersytetem III wieku. Organizujemy dla nich zajęcia, a także zapraszamy do skorzystania z naszej stałej oferty. Incydentalnie współpracujemy również z organizacjami zrzeszającym artystów głuchych. Muzeum współpracuje także z Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną koło w Zakopanem, prowadząc zajęcia i warszataty.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Proszę opisać dotychczas przeprowadzone działania, które miały na celu diagnozę potrzeb środowisk osób z niepełnosprawnościami, w tym działania o charakterze badawczym, animacyjno-badawczym czy sieciującym. Proszę uwzględnić zaangażowanie pracowników i pracowników instytucji kultury w takie działania, sytuacje wykorzystania zewnętrznych ekspertów, wskazać kontekst podjętych dotychczas działań.

Limit słów: maksymalnie 500.

Niestety nie prowadziliśmy systematycznych badań diagnozujących potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Informacje czerpiemy z ksiąg wpisów umieszczonych na ekspozycjach, a także z komentarzy w sieci oraz z ustnych przekazów od opiekunów ekspozycji. Jest to zatem potrzeba wymagająca zaopiekowania w przyszłości.

Opis głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w zakresie realizacji działań kulturalnych.

Limit słów: maksymalnie 500.

Główną barierą jest częściowa dostępność strony internetowej i nie dość jasne opisanie poszczególnych etapów ścieżki dotarcia do naszych obiektów. Wszystkie nasze budynki są obiektami zabytkowymi, co też warunkuje możliwość ingerowania w oryginalną architekturę i wprowadzania w nią zmian. Ponadto zdarza się, że architektura wystawy utrudnia poruszanie się po niej i organizowanie wydarzeń edukacyjnych, brakuje tłumaczeń w języku migowym, audiodeskrypcji oraz tyflografik. Wymagane jest również zwrócenie uwagi na obszary rozumienia i czucia przy konstruowaniu opisów do wystaw i wydarzeń, a także zapewnienie miejsc odpoczynku (np. przenośnych siedzisk). Często nie dość wyraźnie oznakowane są poszczególne pomieszczenia. Dodatkowo ważnym i dotkliwym brakiem jest brak znajomości Modelu Dostępnej Kultury przez wszystkich pracowników Muzeum.

Opis najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Proszę opisać kluczowe potrzeby instytucji w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, które ujawniły się przed rozpoczęciem udziału w projekcie „Projektowanie Uniwersalne Kultury” oraz w trakcie przedsięwzięcia szkoleniowego. **Limit słów:** maksymalnie 500.

Muzeum Tatrzańskie poczyniło już starania o zwiększenie swojej dostępności w trakcie ostatnich działań remontowych. Niemniej konieczna jest zmiana strony internetowej, przeszkolenie wszystkich pracowników instytucji i wdrożenie do regularnego stosowania Modelu Dostępnej Kultury. Nasza infrastruktura powinna zostać doposażona o:

- pętle indukcyjne
- tyflografiki i audiodeskrypcje
- ekrany z tłumaczeniami na PJM i podpisami przy ekspozycjach stałych oraz na ekspozycjach czasowych
- audiowizualne przewodniki ze ścieżkami dla osób z niepełnosprawnością ruchową oraz dla osób głuchych (Galeria Władysława Hasióra, Galeria Sztuki w willi Oksza, Muzeum Stylu Zakopiańskiego w Kolibie), uwzględniające również pomieszczenia niedostępne dla osób z niepełnosprawnością ruchu.

Ogólna ocena dostępności instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami

Proszę zaznaczyć na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza całkowity brak dostępności, a 10 pełną dostępność.

Ogólna ocena dostępności instytucji kultury										
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Cele w zakresie poprawy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Cele instytucji w zakresie poprawy dostępności instytucji dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych perspektywie krótkoterminowej, to jest do końca 2026 roku. Limit słów: maksymalnie 500.

Uwaga: cele muszą być powiązane z opisem barier i potrzebami.

Celem krótkoterminowym jest doposażenie w niezbędne sprzęty istniejących wystaw (czyli pętle indukcyjne, audiodeskrypcje, tłumaczenia na PJM) oraz wdrażanie przy planowanych

wystawach czasowych oraz nadchodzących wydarzeniach założeń z Modelu Dostępnej Kultury.

Koniecznym jest zmiana istniejącej strony internetowej, tak aby była jak najbardziej dostępna i czytelna. Kolejnym celem krótkoterminowym jest nawiązanie kontaktu oraz próby podjęcia współpracy z grupami osób ze szczególnymi potrzebami i planowanie muzealnej oferty, w taki sposób, żeby była ona dla nich interesująca i co ważne potrzebna.

Ponadto zakładamy przeprowadzenie badań fokusowych na wybranych grupach osób ze szczególnymi potrzebami oraz doposażenie infrastruktury w narzędzia poszerzające dostępność tj. pętle indukcyjne, drukarkę 3D oraz skaner do produkcji tyflografik oraz przewodniki audiowizualne.

Cele instytucji w zakresie poprawy dostępności instytucji dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w perspektywie długookresowej, to jest do końca 2030 roku. Limit słów: maksymalnie 500.

Uwaga: cele muszą być powiązane z opisem barier i potrzebami.

Muzeum Tatrzańskie w ciągu ostatnich pięciu lat zostało wyremontowane, a jego ekspozycje i budynki doposażone w rozwiązania techniczne poszerzające dostępność tj. podjazdy, windy itp. Niemniej w perspektywie najbliższych kolejnych pięciu lat należy:

- a. Wdrażać i utrzymywać kolejne elementy dostępnościowe na ekspozycjach – takie jak np. prosty język
- b. Dbać o doszkalanie i uwrażliwianie kadry pracowniczej na potrzeby osób z niepełnosprawnościami
- c. Prowadzić systematyczne badania publiczności i na podstawie pozyskanych informacji dostosowywać ofertę tak, aby była ona jak najbardziej inkluzyjna.

Planowany sposób pomiaru osiągnięcia celu krótkoterminowego.

Należy podać nazwę i definicję wskaźnika, jego wartość oraz sposób pomiaru.

Limit słów: maksymalnie 500.

W ramach doposażenia Muzeum mamy zamiar nabyć:

- 3 pętle indukcyjne przenośne
- 1 skaner 3D do wykonania skanów na potrzeby audiowizualnych przewodników w Okszy, Kolibie, Galerii Władysława Hasiora oraz do wykonania tyflografik do wybranych obiektów na wystawach czasowych
- 1 drukarkę 3D do wykonania tyflografik.

Plan działań na rzecz osiągnięcia postawionych celów

Opis działań planowanych do podjęcia w perspektywie krótkoterminowej, to jest do końca 2026 roku.

Działania muszą być zgodne z diagnozą: opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz opisem najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Musi być widoczny ich związek z postawionym celem/celami. Działania muszą być zgodne z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć. Katalog działań musi być sporządzony w taki sposób, by wiadomo było, które są zależne od ewentualnego otrzymania grantu w II etapie projektu, a które zostaną zrealizowane niezależnie.

Limit słów: maksymalnie 500.

Opis działań planowanych do podjęcia w perspektywie długoterminowej, to jest do końca 2030 roku.

Działania muszą być zgodne z diagnozą: opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz opisem najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Musi być widoczny ich związek z postawionym celem/celami. Działania muszą być zgodne z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć. Katalog działań musi być sporządzony w taki sposób, by wiadomo było, które są zależne od ewentualnego otrzymania grantu w II etapie projektu, a które zostaną zrealizowane niezależnie. **Limit słów:** maksymalnie 500.

Opis tego, jakie znaczenie dla realizacji celów krótkoterminowego i długoterminowego będzie miało ewentualne uzyskanie grantu. Limit słów: maksymalnie 500.